

Daghemsföreståndarens arbetsbok

Handlingar och strukturer inom
ledarskapet stöder barnens
välbefinnande

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN I RÖRELSE – DAGHEMSFÖRESTÅNDARENS ARBETSBOK

Programmet Småbarnspedagogiken i rörelse

Uppdaterad version. Ursprunglig publikation:

Johtajan työkirja – Työkaluja llo kasvaa liikkuen -ohjelman
mahdollistamiseen 2015. Valos publikationsserie nr 3/2015.

LIKES Research Reports on Physical Activity and Health 383

www.liikkuvavarhaiskasvatus.fi

Text: Arbetsgruppen för ledarskap

Leena Lahtinen, daghemsföreståndare, Vanda stad, gruppens ordf.

Fagerström Susanne, daghemsföreståndare, Kyrkslätt

Ihalainen Marja-Leena, daghemsföreståndare, Lahtis

Keski-Heikkilä Saija, regiondirektör, Ilmajoki

Korhonen Nina, programmet Småbarnspedagogiken i rörelse

Lappalainen Krista, daghemsföreståndare, Kyrkslätt

Louhivuori Minna, daghemsföreståndare, Esbo

Nyroos Jaana, daghemsföreståndare, Åbo

Palosaari Tanja, daghemsföreståndare, Hyvinge

Puhakainen Heli, daghemsföreståndare, Villmanstrand

Salomaa Kisella, daghemsföreståndare, Helsingfors

Soukainen Ulla, bildningssektorn i Åbo

Turja-Harjula Maija, daghemsföreståndare, Lahtis

Layout och ombrytning: pirjouusitalo-aura.com

Bilder: Antero Aaltonen

Tryckeri: Suomen Uusiokuori

ISSN: 0357-2498 (inb.)

2342-4788 (pdf)

ISBN: 978-951-790-527-5 (inb.)

978-951-790-528-2 (pdf)

FÖRORD

Bästa föreståndare för en enhet inom småbarnspedagogiken

VÄLKOMMEN till den uppdaterade arbetsboken Småbarnspedagogiken i rörelse. Arbetsboken har sammanställts av en sektorövergripande arbetsgrupp för ledarskap inom det rikstäckande nätverket Småbarnspedagogiken i rörelse. Att motivera och engagera personalen inom småbarnspedagogiken i frågor som gäller utvecklandet av de fysiska aktiviteterna förutsätter ett modigt ledarskap och gemensamma ansträngningar. Förändringar behövs självfallet också i hemmen: största delen av föräldrarna föreställer sig att barnen rör sig tillräckligt. Småbarnspedagogiken i rörelse är ett program för främjande av fysisk aktivitet och välbefinnande inom småbarnspedagogiken. Målet med programmet är att varje barn dagligen ska ha möjlighet att röra på sig och uppleva glädjen i att röra på sig.

Ledarskapet är interaktion där ledning av verksamheten, människorna och kunskapen är i fokus. Ledarskapshandlingarna i olika vardagssituationer har en stor betydelse för tryggheten av barnens välbefinnande. Att upprätthålla en förstklassig verksamhetskultur inom småbarnspedagogiken är något som förutsätter att man ger akt på vardagssituationerna och att man har verktyg för att bära upp strukturerna och styra såväl verksamhetskulturen som de enskilda arbetstagarna på arbetsplatsen. Den nya lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik är ypperliga instrument för styrningen av vardagen inom småbarnspedagogiken och i dem fastställs också klara mål för arbetskulturen. Hur ska man då leda arbetsplatsen i denna nya situation och hjälpa arbetstagarna att yrkesmässigt klara av sin vardag – med barnens välbefinnande, tillväxt och lärande i fokus? Vi hoppas denna arbetsbok är till hjälp. Arbetsboken innehåller tips och exempel på hur man leder en aktiv vardag och fysiska aktiviteter för att de mål som ställts upp för småbarnspedagogiken ska uppnås.

Arbetsboken är indelad i fem ledningshelheter:

- 1) ledning av den grundläggande uppgiften
- 2) åtgärder inom ledarskapet
- 3) kompetensledning
- 4) pedagogisk ledning
- 5) samarbete med familjer och andra aktörer.

Varje helhet omfattar tankeväckande frågor som ni kan använda som underlag för diskussionen om läget i er egen enhet. Dessutom behandlar varje helhet olika verktyg som stöder föreståndarskapet och som du kan dra nytta av och vidareutveckla för dina behov. Fler verktyg för vardagen finns på webbplatsen

www.liikkuvavarhaiskasvatus.fi

Ett mål för småbarnspedagogiken är att inspirera barn till fysisk aktivitet så att de får uppleva glädjen i att röra på sig till vardags. Med denna arbetsbok vill vi uppmuntra dig och din personal att bygga upp en vardag som bygger på glädje, lek och gemensamma aktiviteter.

Innehållsförteckning

Förord.....3

Småbarnspedagogiken i rörelse5

1 **Ledning av den grundläggande uppgiften11**

2 **Åtgärder inom ledarskapet23**

3 **Kompetensledning37**

4 **Pedagogisk ledning53**

5 **Samarbete med familjer och andra aktörer63**

Källor.....72

Småbarnspedagogiken i rörelse

Målet för programmet Småbarnspedagogiken i rörelse är att varje barn dagligen ska ha möjlighet att röra på sig och uppleva glädjen i att röra på sig. Enligt lagen om småbarnspedagogik har varje barn som omfattas av småbarnspedagogiken rätt till en planerlig, målinriktad och mångsidig motionsfostran. Eftersom rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren har byggts in i programmet Småbarnspedagogiken i rörelse ger programmet ett bra stöd för planeringen, utvecklingen, utvärderingen och genomförandet av småbarnspedagogikens vardag. Enligt Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:24) ska barn uppmanas att röra på sig minst tre timmar om dagen. Rekommendationerna reviderades 2016 utifrån nya forskningsrön. Programmet tar också fasta på Grunderna för planen för småbarnspedagogik (UBS 2018) och Grunderna för förskoleundervisningens läroplan (UBS 2014).

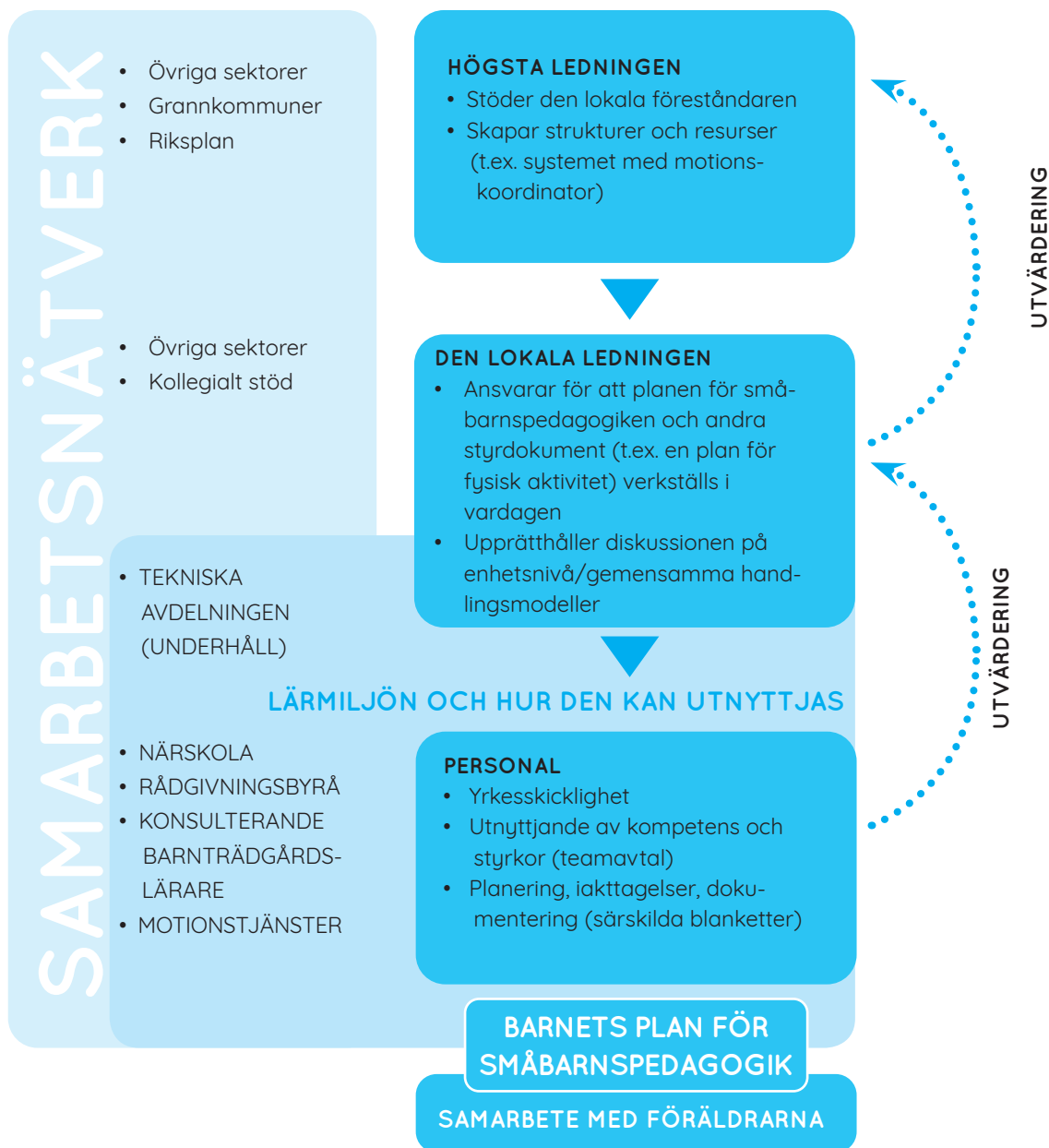
Programmet erbjuder konkreta steg och verktyg för att öka de fysiska aktiviteterna både för de anställda och för ledningen inom småbarnspedagogiken. Övergången till en rörligare livsstil sker i samarbete och med små steg i taget. Programmet genomförs på den egna enhetens villkor, enligt ideologin om små steg och med stöd av modellen för kontinuerlig utveckling.

Småbarnspedagogiken i rörelse är en av de idrottspolitiska tyngdpunkterna. Under 2015–2019 hette Småbarnspedagogiken i rörelse Glädje i rörelse. I och med det nya namnet fick programmet en allt starkare koppling till den riksomfattande helheten, vars mål enligt regeringsprogrammet är att öka den fysiska aktiviteten som helhet i alla grupper.

Undervisnings- och kulturministeriet samt Utbildningsstyrelsen ansvarar för programmets strategiska ledning. Programmet koordineras av Likes.

Småbarnspedagogiken är en del av det finländska utbildningssystemet. Småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen utgör ur barnets synvinkel en viktig grund för tillväxten och lärandet och ett kontinuum för ett bra liv. Målen i lagarna och förordningarna förutsätter ett bra samarbete samt starkt och interaktivt ledarskap i olika nätverk.

DEN RÖRLIGA VERKSAMHETSMILJÖNS NIVÅER

Föreståndarens arbetsbok i programmet Småbarnspedagogiken i rörelse

Denna arbetsbok ska användas tillsammans med Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren. Vi hoppas den ska ge dig verktyg som du kan använda för den pedagogiska ledningen av småbarnspedagogiken och för att bygga upp en mångsidig och rörlig vardag. På programmets webbplats finns blanketten små steg som är till hjälp i alla skeden av arbetet med att utveckla enhetens verksamhetskultur. Bedömningen av nuläget hjälper till att utse era utvecklingsobjekt och ni kan följa upp utvecklingen med hjälp av verktyget till exempel en gång per år.

Syftet med utvärderingsverktyget är att hjälpa enheterna inom småbarnspedagogiken att välja rätt utvecklingsområden. Enheten får ett sammandrag av svaren. En enhet som gör utvärderingen en gång per år kan dra fördel av resultaten i årsplanen och följa upp utvecklingen av verksamheten. Bedömningen av nuläget omfattar åtta delområden: 1) genomförandet av verksamheten, 2) att öka fysisk aktivitet och minska sittande, 3) personalens delaktighet, kompetens och arbetshälsa, 4) barnets delaktighet, 5) gård och utrymmen, 6) motionsredskap, 7) funktionalitet och motorisk utveckling och 8) samarbete för att främja barnens fysiska aktivitet.

Enligt lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik bör barnen ha mångsidiga möjligheter att öva på sina motoriska basfärdigheter i olika miljöer. De anställda inom småbarnspedagogiken har till uppgift att dagligen tillhandahålla en målinriktad och mångsidig motionsfostran. Det har konstaterats att intensiteten hos den fysiska aktiviteten i alla situationer i småbarnspedagogiken är högre när en vuxen uppmuntrar barnet att röra på sig. För att programmet för främjande av fysisk aktivitet och välbefinnande ska kunna omsättas i praktiken förutsätts ett bra pedagogiskt ledarskap och det är också den bärande kraften i hela processen för välbefinnandet. Det pedagogiska ledarskapet byggs upp av etiska värderingar, verksamhetskulturen, fungerande strukturer och gemensamma begrepp och mål som fastställs på flera olika nivåer.

Glädje, lek och gemensamma aktiviteter

Rekommendationen om fysisk aktivitet under de tidiga åren

KÄLLA: Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:24)

Grunderna för planen för småbarnspedagogik och rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren som underlag för verksamhetskulturen

De vuxna ansvarar för att barnet kan tillgodose sitt medfödda behov av att röra på sig. Undersökningar har visat att barn under skolåldern inte rör sig tillräckligt. En fysiskt aktiv livsstil börjar utvecklas redan under den tidiga barndomen och en rörlig barndom bådär ett rörligt vuxenliv.

Dragen i den kommande livsstilen – med eller utan motion – ritas upp förvänsansvärt tidigt, redan när barnet är tre år. Av den anledningen bör vi hitta de barn som rör sig för lite med tanke på hälsan och så tidigt som möjligt påverka de rutiner som passiverar deras vardag. Den fysiska aktiviteten främjas eller begränsas av alla vuxna som omger barnet och därför har även de anställda inom småbarnspedagogiken en stor betydelse i strävan att få barnet att röra på sig mer. Stora förändringar kan åstadkommas också med mycket små åtgärder.

I programmet Småbarnspedagogiken i rörelse ses den pedagogiska ledningen som åtgärder i anslutning till den grundläggande uppgiften och ledningen av kompetensen. Det är bra att starta ledningen av den grundläggande uppgiften med en kartläggning av utgångsläget hos den fysiska aktiviteten. Vid utvärderingen bör man fästa uppmärksamhet vid faktorer som främjar eller förhindrar fysisk aktivitet. Det är föreståndarens sak att säkerställa att de anställda har en gemensam uppfattning om vilka dokument som styr verksamheten och vilka avtal som styr den arbetskultur som man kommit överens om i enheten. De anställda inom småbarnspedagogiken önskar att föreståndaren ska ge dem pedagogiskt stöd, utveckling och resurser.

KÄLLA: Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2018)

Referensram för pedagogiken i den småbarnspedagogiska verksamheten

Arbetsböckernas inbördes koppling

Under pilotfasen av programmet Småbarnspedagogiken i rörelse utarbetades tre arbetsböcker: arbetsbok för anställda inom småbarnspedagogiken, föreståndarens arbetsbok och arbetsbok för kommunala aktörer. Arbetsböckerna utvecklas och uppdateras kontinuerligt. Den forskning och de teorier som ligger till grund för programmet redovisas i programdokumentet. Eftersom det är tänkt att ledarskapet verkställs i växelverkan är det viktigt att arbetsböckerna kan användas parallellt i enheterna. Tabellen nedan hjälper användarna förstå vilka frågor som är kopplade till varandra på olika aktörsnivåer.

	Kommunen/högsta ledningen	Lokala föreståndare	Anställda inom småbarnspedagogiken
Ledning av den grundläggande uppgiften	Tar genom samarbete fram strategiska riktlinjer för hur man bygger upp en aktiv vardag	- Ledning av den grundläggande uppgiften - Gemensam diskussion - Årsklocka - Definition av utgångsläget - Utvärdering - Kontextanalys	- Planering av motionsfostran i enlighet med rekommendationerna - Genomförande av motionsfostran - Årsplan för fysisk aktivitet - Koppling till innehållsområden
Åtgärder inom ledarskapet	- Skapar strukturer - Fysisk aktivitet beaktas i budgeten - Personalens arbetshälsa - Samarbete mellan förvaltningarna	- Säkerheten i verksamhetsmiljön - Hur lockande verksamhetsmiljön är med hänsyn till fysisk aktivitet - Arbetshälsa - Årliga utvecklings- och reparationsplaner - Förankring av styrdokument	- Beaktande av verksamhets- och lärmiljön - Motionsredskap - lakttagande av barnen - Årsklocka för en aktiv vardag
Kompetensledning	- Rekrytering - Utbildningsplaner - Kvalitetsprocess - Styrgrupper - AKTA	- Utbildningarna förpliktande - Beaktande vid planeringen av arbetsskift - Utvärdering av kompetensen	- Den fysiska aktivitetens omfattning - Den fysiska aktivitetens kvalitet - Upprätthållande av den egna yrkesskickligheten
Pedagogisk ledning	Godkännande av planen för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen	- Arbetsskiftsplanering - Fysisk aktivitet ett insatsområde och ett ämne på arbetsmöten - Anskaffning av material	- Utnyttjande av de egna styrkorna - Ett växande, rörligt barn som mår bra - Observation - Grupplan utifrån individuell plan för småbarnsfostran
Samarbete med familjer och andra aktörer	Möjlighet till delaktighet	- Säkerställande av samarbetet med föräldrarna - Samarbete med Skolan i rörelse - Samarbete inom enheten och mellan de anställda - Ansvar för att individuella planer för småbarnspedagogiken verkställs - Delaktiggörande års-klocka för den gemensamma verksamheten	- Små steg - Föräldrar, familj och samarbete med andra aktörer - Säkerställande av barnens delaktighet i planeringen och genomförandet - Ökad fysisk aktivitet i den gemensamma verksamheten

[illegible]

1

Ledning av
den grund-
läggande
uppgiften

Ledningen av den grundläggande uppgiften börjar med Bedömning av nuläget för småbarnspedagogiken. För kartläggningen använder man ett verktyg som finns på nätplattformen. Vid utvärderingen av hur barnen rör sig på enhetsnivå bör uppmärksamheten fästas vid de faktorer som främjar eller förhindrar fysisk aktivitet. Verksamhetssätt som främjar fysisk aktivitet diskuteras och bestäms tillsammans med personalen. Föreståndaren ska se till att fysisk aktivitet tas i beaktande redan vid planeringen, att planerna verkställs i praktiken och att verksamheten utvärderas regelbundet.

En årsklocka för fysisk aktivitet som kombineras med den befintliga årsklockan gör det lättare att genomföra planerna och utvärdera resultaten av dem. Årsklockan för fysisk aktivitet blir en väsentlig del av enhetens vardag, vilket bidrar till att bygga upp en rörlig verksamhetskultur.

Fart piggar upp

Granska barngruppernas verksamhet "genom motionsglasögon":

- Hur verkställer personalen funktionellt lärande?
- Hur har regel- och rollekar där barnen rör på sig tagits in i verksamheten?
- Måste barnen vänta i kö eller kan de röra på sig medan de väntar?

Diskutera med personalen hur barn som rör sig särskilt lite kan uppmuntras till ökad fysisk aktivitet. Med tanke på marginalisering är det mycket viktigt att beakta barn som vandrar ensamma ute på gården. Sådana barn har ofta svårt med lekfärdigheterna och också svårt att skapa vänskapsförhållanden.

FRÅGOR SOM HJÄLP FÖR LEDNINGEN AV DEN GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTEN:

- Har barnen möjlighet att röra sig minst tre timmar om dagen?
- Hur märks rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren i din enhets vardag?
- Ingår fysisk aktivitet i barnets vardag?
- Hur utvärderas och kartläggs nuläget?
- Motsvarar personalens föreställning om barnens fysiska aktivitet verkligheten?
- Hur kan man få dem som inte anser det viktigt att öka den fysiska aktiviteten att ändå förbinda sig till denna strävan?
- Har ni anvisningar, normer eller regler som förhindrar barnen från att utöva fysisk aktivitet?
- Tillämpar ni en särskild årsklocka med evenemang och annat som främjar fysisk aktivitet?
- Hur utvärderas det som skrivits in i årsklockan på enhetsnivå?

[illegible]

Verktyslåda

Verktyslåda

- En rörligare vardag (1.1)
- Utvecklingsverktyg (1.2)
- Lägesöversikt i gruppen, teamavtal (1.3)
- Teamavtal (1.4)

NYTTIGA LÄNKAR

- Grunderna för planen för småbarnspedagogik
<https://www.oph.fi/sv>
- Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren
<https://minedu.fi/sv/publikationer>
- Bedömning av nuläget för småbarnspedagogiken
<https://www.liikkuvavarhaiskasvatus.fi/nykytilan-arviointi>
- Rikstäckande utvärdering som gjorts av Nationella centret för utbildningsutvärdering (Karvi) karvi.fi
- VARDA - rikstäckande databank för småbarnspedagogiken
<https://www.oph.fi/sv/tjanster/informationsresursen-inom-smabarnspedagogiken-varda>

EGNA VERKTYG OCH ANTECKNINGAR

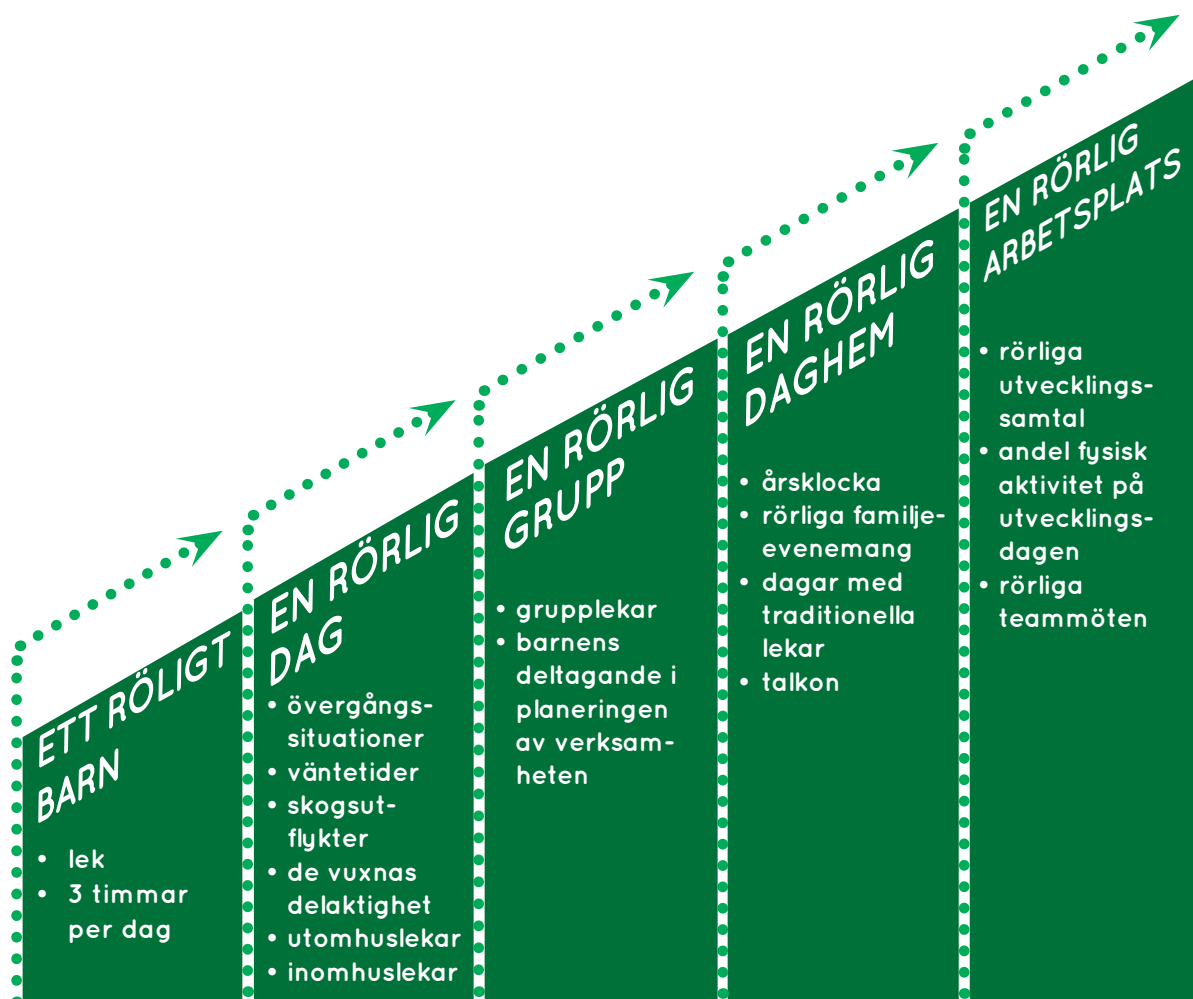
Verktyslåda för småbarnspedagoger

- Frågor som stöd för diskussioner på arbetsplatsen
- Verktyg som styr arbetet på teammöten
- Verktyg för att planera motionspauser och utveckla lekar
- Modeller för årsklockan för fysisk aktivitet
- Modeller för iakttagande av barnens aktiviteter
- Barnens 60 egna lekar -idéguide

1.1 EN RÖRLIGARE VARDAG

1. PERSONAL	>>	Attityd, yrkesmässighet	} EN RÖRLIG SMÅBARNSPEDAGOGIK
2. PLAN FÖR SMÅBARNSPEDAGOGIK	>>	Utveckling, kompetens	
3. ARBETSHÄLSA	>>	Ledning av de anställda och sig själv	
4. FAMILJER	>>	Samarbete, nätverken	

VILKA FÅR ANDRA ATT RÖRA PÅ SIG?: barn-barn, barn-vuxen, vuxen-vuxen

VILKA SPARRAR ANDRA? = kamratstöd

1.2 UTVECKLINGSVERKTYG

Datum för första kartläggning	och redskap
Var/hur gjorts?	
Definition av målet (datum)	Var utarbetats?
Hur?	
Delaktiggörande (datum)	Vilka var med?
Mellanutvärdering (datum)	Var?

UPPGIFTER FÖR DE ANSTÄLLDA INOM SMÅBARNSPEDAGOGIKEN

- Att tillsammans med den övriga personalen vara den som ger inspiration och bärddar för upplevelser i anslutning till fysisk aktivitet.
- Att säkerställa att enheten nätverkar med andra lokala aktörer i denna fråga.
- Att tillsammans med chefen understöda ämnet inom arbetsgemenskapen.
- Att kartlägga det pedagogiska materialet för en rörlig vardag och hålla det tillgängligt.

ÅTGÄRDER FÖR FÖRANKRING AV INNEHÅLLET

- Att utarbeta en gemensam årsklocka.
- Utvecklingsdagar och möten mellan projektansvariga.
- Gärningar för en fysiskt aktiv vardag, "pedadiskussionsforum" och att upprätthålla aktivitetsfrämjande åtgärder tas upp på föredragningslistan för verksamhetsenhetens möten.
- Ledningsgruppen säkerställer strukturerna, samarbetsparterna och nätverken.
- Teammöten och utvecklingssamtal.
- En rörlig vardag och handlingarna för en sådan skrivs in i verksamhetsplanerna.

ANNAT ATT KOMMA IHÅG

Vad har vi?
Vad har gjorts?
Var ska vi börja?
Hur ska vi gå vidare?
Vad behöver vi?
Vilka hinder finns det?

1.3 LÄGESÖVERSIKT I GRUPPEN, TEAMAVTAL

i

Gruppens namn: _____

Datum: _____

Småbarnspedagoger: _____

Övrig stödpersonal: _____

Värderingar

Mål/önskemål:

1. Enhetens gemensamma ansvar (blankett)

- smågruppens fostringsmål och styrkor
- hela gruppens gemensamma fostringsansvar
- hela organisationens gemensamma ansvar för barnens välbefinnande

2. Samarbete med föräldrarna

- barnets välbefinnande i fokus

3. Motion och lek (natur, miljöfostran, trädgård och ekoverksamhet)

- motion och lek
- undersökande barn i projekt/ arbetspedagogik
- en funktionell vardag

4. Delning av teamets kompetens/ pedagogisk ledning av sig själv

5. Teamets/eget välbefinnande

- förtroende
- humor
- yrkesmässig uppskattning

Dagsrytm

1. Övergångssituationer

- inget hinder för en långvarig lek!
- utlöser inte mobbning!
- resulterar i fysisk aktivitet

2. Differentiering/ smågruppsarbete

- morgnar och övergångar
- måltider
- verksamhet, användning av små lokaler

3. Iakttagande och upprätthållande av lek, kartläggning av sociala relationer

- sociogram
- konstruktiv respons

Arbetsdelning/teamavtal

1. Vuxna har ett yrkesmässigt grepp om arbetet i gruppen.

Gemensamma tillvägagångssätt fastställs.

- vad man får göra
- vad man inte får göra
- vad man bör göra

2. Ansvarsområdena fastställs

3. Barnen

- varje barn hörs och bemöts varje dag
- individuella behov och styrkor identifieras
- barnen har medverkat i planeringen

Värderingar

Behövliga stödåtgärder

1. För smågruppsverksamheten

2. Barnen

3. Personalen

4. För akuta situationer/vikarier/avtal

5. Brådskande

6. Av chefen vidtagna

Teamets SWOT

STYRKOR

SVAGHETER

MÖJLIGHETER

HOT

1.4 TEAMAVTAL

Utgångspunkten och målet för verksamheten i vårt team är att skapa öppenhet och förtroende samt att stärka teamandan, den gemensamma synen och förståelsen och det gemensamma engagemanget. Teamavtalet ingås när verksamhetsperioden inleds och uppdateras vid behov, till exempel vid personalbyten. Avtalet utvärderas vid verksamhetsperiodens utgång. Hela personalen i gruppen är med om att utarbeta teamavtalet (lärare inom småbarnspedagogiken, barnskötare och assistenter).

i

Enhetens namn:

Vårt teams/vår grupps namn:

Personer som ingår i teamet:

Vårt team samlas regelbundet

När:

Var:

Ärenden som behandlats på möten antecknas:

Om man samlas under dagen, hur har vården av barnen säkerställts?

Följande ärenden behandlas på teammöten: aktuella frågor i gruppen och på daghemmet, ärenden som gäller barnen, gruppens verksamhet, ärenden som gäller arbetsplatsen (utbildning, ansvarsområden m.m.), kommunikation (t.ex. att man berättar för teamet om diskussioner med föräldrarna), utvärdering av målen och verksamheten (uppföljning av det som överenskommits) och eventuella andra frågor som kommer upp.

Vårt teams värdegrund

	Det som vi har kommit överens om tillsammans (mål, metoder)	Vad har stärkt vårt samarbete? Vad har stört vårt samarbete?
1) Teamets praxis kring arbetsskift		
2) Fördelning av ansvaret, avtalade ansvarsområden (nätverkssamarbete)		
3) En fungerande vardag = planering av dagordningen så att den tillgodoser barngruppens behov		
4) Hur barn bemöts och barns olika behov		
5) Förtroende		
6) Yrkesmässighet		
7) Att ge och få respons		
8) Lösning av konflikter		

Utvärdering av teamets verksamhet och utmaningar i vardagen

	Det som vi har kommit överens om tillsammans (mål, metoder)	Utvärdering
Att hjälpa, flexibilitet, att be om hjälp		
Att dela med sig av sin kunskap		
Att beakta de andra teamen		
Hur kan föreståndaren stöda teamets verksamhet?		
Bristen på personal		
Intensifierat och särskilt stöd som barnen behöver		

På våren: Vilken betydelse har teamavtalet haft för verksamheten i ditt team?

Annat viktigt att tänka på (t.ex. större anskaffningar eller behov)

Vi har tillsammans upprättat detta avtal för läsåret

20

- 20

Underskrifter

Föredragits för organisationen/föreståndaren/

Föreståndarens underskrift

[illegible]

2
Åtgärder
inom ledar-
skapet

Omgivningen kan både stjälpas och hjälpa

Föreståndaren ska se till att verksamhetsmiljön är motionsvänlig både inomhus och utomhus.

En mångsidig miljö för småbarnspedagogiken inspirerar barnen att röra på sig. Dra fördel av möjligheterna att planera arrangemangen på gårdsplanen tillsammans med kommunens lokaltjänster i samband med ombyggnader och reparationer. Kartlägg möjligheterna att röra sig i omgivningen med stöd av kommunens idrottsväsen och andra samarbetspartner.

Planera den tid ni tillbringat utomhus så att dessa aktiviteter genomförs smidigt och utrymmena är i maximal användning. När smågrupper går ut vid olika tider kan verksamheten optimeras även inomhus, eftersom det finns mer plats för fysisk aktivitet.

Mot en rörligare livsstil

Ta upp teman kring fysisk aktivitet på veckomötena. Allt behöver inte behandlas på en gång utan olika teman kan periodiseras över hela året. Gå igenom rekommendationerna för fysisk aktivitet med personalen och fundera tillsammans på hur ni kan göra vårdnadshavarna mer medvetna om saken.

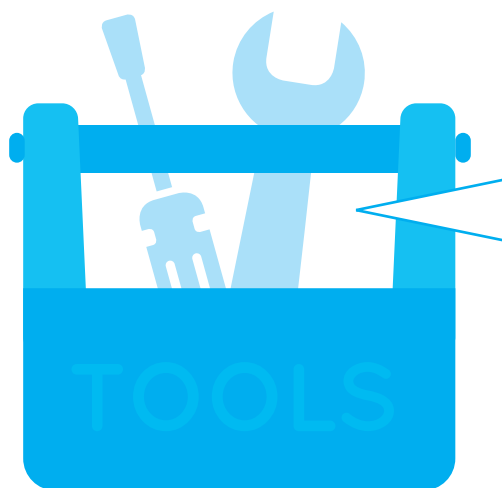
Tjäna själv som förebild: tala om fysisk aktivitet i positiv anda och utnyttja alla möjligheter till vardagsmotion. Diskutera med personalen om verksamhetens betydelse i förhållande till barnen och familjerna. Den diskussionen kan knytas till det årliga utvecklingssamtalet. Diskutera också med personalen om hur det inspirerar barnen när de vuxna själva deltar i de fysiska aktiviteterna utomhus. Skapa förutsättningar till exempel för aktiva föräldrakvällar som hela familjen kan delta i.

Det är också föreståndarens sak att se till att personalen har en enhetlig uppfattning om de dokument som styr verksamheten, till exempel planen för småbarnspedagogiken och rekommendationerna för fysisk aktivitet. Det gör att varje anställd lättare förbinder sig till att handla på det gemensamt överenskomna sättet.

Gemensamt fastställda förfaringssätt och personalens engagemang i de gemensamma aktiviteterna främjar arbetshälsan. Utöver föreståndaren ansvarar var och en själv för arbetshälsan, men föreståndaren kan stöda de anställda genom att uppmuntra dem att motionera frivilligt och därigenom upprätthålla arbetsförmågan. Det är viktigt att de som arbetar med barngrupper har en bra ergonomi. För chefer är det återigen viktigt med pauser och att avbryta sittandet i vardagen. Arbetet med barnen är ett utmärkt tillfälle att skapa en aktiv vardag där de vuxna med eget exempel ökar den fysiska aktiviteten även bland barnen. En sammanlänkning av rekommendationerna för fysisk aktivitet för barn respektive för vuxna är till nytta för båda grupperna.

FRÅGOR SOM HJÄLP FÖR ÅTGÄRDERNA INOM LEDARSKAPET:

- Vad kan man göra för att lärmiljöerna både inomhus och utomhus ska stöda fysisk aktivitet bland barnen?
- Hur tas barnens delaktighet i beaktande vid ändringar i verksamhetsmiljöerna?
- Får barnen delta i planeringen och utvärderingen av verksamheten och verksamhetsmiljöerna?
- Hur säkerställs det att alla har samma uppfattning om de dokument som styr verksamheten?
- Har alla förbundit sig till de gemensamt fastställda frågorna?
- Främjar verksamhetskulturen i er enhet fysisk aktivitet?
- Motionerar de vuxna tillsammans med barnen?
- Hur har man beaktat ergonomin för personalen?
- Hur kan ni främja en aktiv vardag i er egen enhet?
- Ser du själv till att du håller pauser och inte sitter för länge utan avbrott?
- Är er verksamhetsmiljö säker?
- Hur har man sett till att information om riskerna i omgivningen sprids vidare?
- Vem samarbetar ni med i området?

VERKTYGSLÅDA

- Pedagogiken i fokus inom ledarskapet (2.1)
- Arbetsdelning/delat ledarskap (2.2)
- Ansvarsgruppen samlas (2.3)
- Kort för uppföljningen av en aktiv vardag (2.4)
- Planeringsmatris som stöd för verksamheten (2.5)
- Modell för verksamhetsplan för ett motionsprojekt (2.6)
- Stödstruktur för ökad aktivitet i småbarnspedagogikens vardag (Vanda) (2.7)
- Stödstruktur för fysisk aktivitet (Åbo) (2.8)

EGNA VERKTYG OCH ANTECKNINGAR

VERKTYGSLÅDA FÖR SMÅBARNSPEDAGOGER

- Gårdsregler för vuxna
- Stomme för skogsutflykt
- Formulär för planering av motionsredskap
- "Spelar redskapen någon roll?"
 - idéer kring återanvändbart material

2.1 PEDAGOGIKEN I FOKUS INOM LEDARSKAPET

- Det egna engagemanget
- Självledarskap
- Pedagogiskt ledarskap permanent i strukturerna och vardagen
- Läroplan/Plan för småbarnspedagogiken, verksamhetsplan
- Regelbundet upprätthållande av strukturerna
- Årsklocka
- Praxis för de ansvarigas möten
- Motion stöder personalens välbefinnande
- Pedagogisk/innehållsmässig projektplan
- Mätare/redskap för iakttagande
- Teamets utvecklingssamtal
- Individuella utvecklingssamtal
- Yrkesmässigt partnerskap/modell för ansvarsfullhet
- Föräldrar/vårdnadshavare
- Föräldraföreningar

Tillämpa och dela med er av idéerna!

Grepp/medvetenhet om yrkesmässigheten

- Att ge barnen – framtidens beslutsfattare
 - attitydfostran är ett samhälleligt ansvar
- Barnens delaktighet och vardagspedagogik
- Utbildning, upprätthållande av kompetensen
- Stöd för och säkerställande av välbefinnandet

Barnen
Personalen
Föreståndaren

2.2 ARBETSFÖRDELNING/DELAT LEDARSKAP

- Uppgiftsdelning mellan chef och vice föreståndare
- Pedagogiskt ledarskap
- Ansvariga

Verktyg

- Årsklocka (verksamhetens gemensamma och gruppens egen)
- Månadsmöten och arbetsmöten som gör de ansvariga delaktiga
- Husmöten, pedagogiska kamratgrupper och andra möten
- Regionala teammöten, delade ansvarsuppgifter
- Utvecklingsdagar och -kvällar
- Teamets resultat- och utvecklingssamtal samt möte om verksamhetsplanen på hösten
- Individuellt resultat- och utvecklingssamtal och kartläggning av kompetensen

Daghemmets föreståndare skapar möjligheter för pedagogiken

- Skapar utrymme för gemensam handläggning av temat i representativa team, på arbetsenhetens gemensamma dagar och vid andra sammankomster.
- Uppmuntrar och sporrar.
- Ser till att arbetet med insatsområdena beaktas i arbetsplanen och i utvärderingen av den.
- Hjälper projektansvariga med innehållsrelaterade och tekniska frågor.
- Den regionala ledningsgruppen och chefsteamet ger kamrattstöd.
- Upprätthåller strukturerna.

Den pedagogikansvariga understöder (enligt ansvarsområdet)

- Fördjupar sig i temat och införskaffar själv information.
- Uppmuntrar och stöder.
- Sätter sig in i olika informationskällor (intranät, internet, litteratur, utbildningar osv.)
- Ser till att informationen sprids på gemensamma möten.
- Är en länk mellan daghemsenheten och projektorganisationen.
- Utvärderar och följer upp verksamhetsplanens mål tillsammans med chefen.

2.3 ANSVARSGRUPPEN SAMLAS

De anställda informeras via husmötet och informationen bearbetas sedan på veckovisa teammöten. Pedagogiska möten varannan måndag, turas om med husmöten varannan måndag.

Tidtabell	Information till de anställda	Ledningsgrupp/ delat ledarskap	Mötets sammansättning
MAJ	Grupperna bildas		Husmötet/representant från gruppen
JUNI	Samlad utvärdering av föregående verksamhetsperiod	Sammandrag av utvärderingen	Chef och vice föreståndare
AUGUSTI	Önskemål och idéer som gäller arbetshälsa (TYHY)	Arbetshälsa (TYHY)	Ansvariga för arbetshälsan (TYHY)
SEPTEMBER	Stöd för tillväxt och lärande	Stödkonstruktioner för verksamhetsperioden	Teamet av barnträd- gårdslärare, konsulterande barnträd- gårdslärare, chefen
OKTOBER	Aktualit i förskoleundervisningen och gemensam elevvård	Förskoleundervisningens mål och en plan för den gemensamma verksamheten med den grundläggande utbildningen	Teamet av barnträdgårdslärare, konsulterande barnträdgårdslärare
NOVEMBER	Utbildningsbehov Arrangemang i jultiden	Enhetens utbildningsnivå utvärderas/innehållet i läroplanen Strukturer i jultiden	Chef, vice föreståndare, pedagogiska ledare
DECEMBER	Arrangemang i jultiden	Strukturer för jouren under jultiden	Chef, vice föreståndare, pedagogiska ledare
JANUARI	Resultat från mellanutvärderingen	Samlad mellanutvärdering	Chef och vice föreståndare
FEBRUARI	Behov av material- anskaffningar	Budget	Teamet av barnträdgårds- lärare, konsulterande barnträd- gårdslärare
MARS	Stödstrukturerna och ansvarsområdena i anslutning till verksamheten ses över	Arbetsfördelning vid delat ledarskap	Chef, vice föreståndare, pedagogiska ledare
APRIL	Utvecklingsdagens innehåll	Planering av utvecklingsdagen	Ansvarsteamets chef
MAJ	Arrangemang för sommarverksamheten	Insamling av förfrågningar angående semester och reservvård	Chef och vice föreståndare
JUNI-JULI	Strukturer för verksamheten under nästa period	Verksamhetens mål och strukturer utifrån utvärderingen av föregående verksamhetsperiod	Chef, vice föreståndare, pedagogiska ledare

Följ upp din vardag med det här kortet som handlar om den **fysiska aktiviteten under vardagen**. Markera rutan under de aktiviteter som du utfört under dagen. Du kan sätta ett kryss i rutan om du har utfört aktiviteten i fråga minst en gång under dagen. Markera bara ett kryss per dag och aktivitet även om du rört på dig mer.

Utmana en arbetskamrat eller starta en kampanj på arbetsplatsen där de mest aktiva belönas.

1. Aktiv kort paus (t.ex. pausgymnastik, bensträck, byte av arbetsställning från sittande till stående)
2. Gå i trappor
3. Arbetsresor eller uträttande av ärenden med cykel/till fots
4. Arbete stående eller gående
5. Arbetsenhets-/egen aktivitet, t.ex. ett promenadmöte

6. Min aktivitet idag – ringa in antingen det glada eller det sorgliga ansiktet.

41-50 KRYSS

Strålande, du har regelbundet aktiverat din vardag genom olika åtgärder!

31-40 KRYSS

Fint, din aktivitet är på en bra nivå!

21-30 KRYSS

Bra presterat, kom ihåg att röra på dig mångsidigt och regelbundet!

11-20 KRYSS

En bra start – öka aktiviteterna småningom och kom ihåg vikten av regelbunden motion!

0-10 KRYSS

Vi hejar på dej! Börja aktivera din vardag med en regelbunden aktivitet!

2.4 KORT FÖR UPPFÖLJNINGEN AV EN AKTIV VARDAG

De anställda Informeras via husmötet och informationen bearbetas sedan på veckovisa teammöten. Pedagogiska möten varannan måndag, turas om med husmöten varannan måndag.

	Aktiv kort paus	Gå i trappor	Arbetsresor eller uträttande av ärenden med cykel/till fots	Arbete stående eller gående	Arbetsenhets-/egen extra aktivitet	Min aktivitet idag	Kryss totalt/ dag
mån						😊	
tis						😊	
ons						😊	
tor						😊	
fre						😊	
lör						😊	
sö						😊	
mån						😊	
tis						😊	
ons						😊	
tor						😊	
fre						😊	
lör						😊	
sö						😊	
TOTALT							

2.5 PLANERINGSMATRIS SOM STÖD FÖR VERKSAMHETEN

Läget nu	Vad borde vi göra?	Målgrupp	Hur ska det göras?	Vem ansvarar?	Uppföljning och utvärdering: Hur/när/för vem?	Effekt på kort sikt?	Effekt på längre sikt?

2.6 MODELL FÖR EN VERKSAMHETSPLAN FÖR ETT MOTIONSFRÄMJANDE PROJEKT

Redigerad utifrån motionsprojektet i Villmanstrand:

HALUISIN JUOSTA ISOSTI JA KOVAA (Lust att springa stort och hårt)

Mål

- Att främja en rörlig livsstil.
- Enligt rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren: tre timmar om dagen, också tillsammans med föräldrarna.
- Barnen får erfarenhet av mångsidiga motionsformer till vardags, både inom småbarnspedagogiken och hemma med föräldrarna.
- De nationella rekommendationerna om att minska sittandet: allsidig, daglig lek och motion i olika miljöer både inomhus och utomhus.
- Ökat funktionellt lärande med hjälp av fysisk aktivitet inom småbarnspedagogiken.
- De småbarnspedagogiska enheterna har planer för fysisk aktivitet som styr verksamheten och är tillgängliga för föräldrarna.
- Med hjälp av workshopar berika och stöda planeringen av verksamheten i enheterna (modellering).

Innehåll och åtgärder

- Projektstart i april.
- Möte med samarbetspartner.
- Utbildningen Lisää liikettä päiväkodissa (Mer rörelse i daghemmet), som ordnas av den regionala organisationen LiikU.
- Två utbildningar med samma innehåll hålls för personalen inom småbarnspedagogiken (eftermiddag och kväll).
 - Kickoff-eftermiddag med workshopar som planerats med utgångspunkt i höstens motionsenkät.
- Enkät till familjerna om effekterna.
- Drömmarnas motionsdag 10.5.
- Utbildningen Liikettä pihaleikkeihin (Fart på gårdslekarna).

Sommaren

- Motionsworkshopar: motion utomhus, bollföreningar och barnen får lära känna olika grenar genom att pröva på olika motionshobbyer.

Hösten

- De småbarnspedagogiska enheterna utarbetar planer för fysisk aktivitet som en del av verksamhetsplanen.
- Simhallsbiljetter från idrottsväsendet delas ut till förskolegrupperna.
- Utbildningen Seikkailuliikunta (Äventyrsmotion) i augusti.
- September månad har temat fysisk aktivitet inom småbarnspedagogiken. Kommunikation kring fysisk aktivitet bland barn (god praxis distribueras till hela småbarnspedagogiken).
- I september regionala familjekvällar där en expert från idrottsväsendet medverkar.
- Utbildningen Liikuntaa pienissä tiloissa (Motion i små lokaler) i oktober–november.

- Motionsworkshopar
 - Syftar till att uppnå samarbete med olika samarbetspartner.
 - Samarbetsparterna presenterar verksamhetsmodeller för personalen. Barnen medverkar i workshoparna.
 - Daghemmen, familjedagvårdarna och gruppfamiljedagvården är med.
- Familjedagvårdarna medverkar antingen i närdaghemmens eller de närliggande gruppfamiljedaghemmens workshopar.
 - Taidekoulu, Sirkuspajat och lokala idrottsföreningar är samarbetspartner på höstens workshopar.
- Seminarium om fysisk aktivitet inom småbarnspedagogik i november.
- På hösten inleds ett planeringssamarbete kring utvärderingen av projektet med studerande vid yrkeshögskolan.

Samarbetspartner

Projektpartner

Arbetsdelning, idrottsväsendet, kontaktperson:

-
- Regionala föräldrakvällar: anföranden och information om den egna verksamheten.
 - Seriebiljetter till simhallen som ska delas ut till grupper i förskoleåldern, tryckningen av dem. Utvärdering av effekterna.
 - Idrottsväsendet som en aktör som gör det möjligt för de familjer som har barn under skolåldern att följa en rörlig livsstil: kommunikation om verksamheten under projektets gång.

Samarbetspartner

Motions- och idrottsorganisation, kontaktperson:

-
- Expertanföranden om barns fysiska aktivitet på föräldrakvällar.
 - Produktion av utbildningarna Lisää liikettä (Mera rörelse), Seikkailuliikunta (Äventyrsmotion) och Liikuntaa pienissä tiloissa (Motion i små lokaler).

Konst- och kulturväsendet, kontaktperson:

-
- Motionsworkshopar.

Lokala idrottsföreningar, kontaktperson:

-
- Motionsworkshopar.

Läroanstalter, kontaktperson:

-
- Studerande gör sitt examensarbete om utvärderingen av projektet och deltar i den.

2.7 STÖDSTRUKTUR FÖR ÖKAD AKTIVITET I SMÅBARNSPEDAGOGIKENS VARDAG (VANDA)

Kartläggning av nuläget

1. Administrationen stöder verksamheten (**småbarnspedagogiken** och **idrottsväsendet**)
 - struktur: styrgrupp och arbetsmöten inom administrationen
 - kamratstöd och annat stöd
 - workshopar beroende på det regionala behovet
2. Målet är att få alla enheter inom småbarnspedagogiken i Vanda engagerade i samarbetet
3. Den projektarbetare som företräder idrottsväsendet samarbetar direkt med enheterna
 - modellen möjliggör individuellt stöd
 - projektarbetaren ger projektet en fysisk gestalt: besök i daghemmen, planeringsarbetet tillsammans med småbarnspedagogerna och föreståndarna, ändringar i lärmiljön (golvtjejning, redskap, lokalitetslösningar)
 - workshopar, nätverksmöten, evenemang
4. Föreståndarna engageras i att bära upp strukturerna för en rörlig vardag
 - en gemensam årsklocka (småbarnspedagogiken och idrottsväsendet) och verksamhetskultur
 - pedagogiskt ledarskap (plan för småbarnspedagogik, rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren)

Lägesanalys, exempel

- Verksamhetskulturen på arbetsplatsen görs mer motionsvänlig, ytterligheterna dras närmare varandra och alla involveras i hur det gemensamma målet ska uppnås.
- Möjligheterna till fysisk aktivitet utnyttjas och enheterna inom småbarnspedagogiken görs mer medvetna om olika möjligheter att utnyttja lokaler och utrymmen (idrottsplaner, idrottshallar, simhallar, parker, ishallar osv.).
- Ökad medvetenhet om vikten av motionens förebyggande effekter (barn som rör sig för lite, överviktiga barn, barn som riskerar bli marginaliserade, specialbarn).
- Antalet enheter är anmärkningsvärt stort för att hanteras av en enda projektarbetare.
- Två projektarbetare.

2.8 STÖDSTRUKTUR FÖR FYSISK AKTIVITET (ÅBO)

Småbarnspedagogiken i Åbo anhöll åren 2016 och 2017 om projektfinansiering hos Regionalförvaltningsverket för att stöda fysisk aktivitet. Med hjälp av projektfinansieringen anställdes en projektkoordinator och med hjälp av egna medel ytterligare en. I projektet (Liikkuva varhaiskasvatus II) befästes den modell som hade tagits fram under den första projektfinansieringen. Johanna Silvius gjorde sitt examensarbete (högre YH) om strukturen i fråga. Strukturen beskrevs i stadens plan för småbarnspedagogik (Figur 1) och kompletterades (Figur 2) i Johanna Silvius examensarbete.

Figur 1. Strukturer som stöder fysisk aktivitet i Åbo stads plan för småbarnspedagogik.

Figur 2. Strukturen i kombination med årsklockan.

[illegible]

3
Kompetens-
ledning

Att leda kompetensen är en av föreståndarens viktigaste uppgifter. Personalens kompetens kan kartläggas bland annat med hjälp av kartläggningar och utvecklingssamtal. På det sättet får man fram hurdan kompetens enheten har i anslutning till fysisk aktivitet och hurdan kompetens som ytterligare skulle behövas.

Övning ger färdighet – mångsidighet till heders

Se till att din enhet följer principerna om en lärande organisation. Dela personalens kunskaper till exempel genom att ordna workshopar på enhetens utvecklingsdag. Uppmuntra personalen att aktivt lägga fram sina egna kunskaper. Utvecklingssamtalen ger bra information om hurdan kompetens som saknas bland personalen. Upprätta en utbildningsplan för din enhet utifrån behovet av mer kunskap.

Varje arbetstagare har rätt till fortbildning

Föränderliga krav som arbetet ställer, nya forskningsrön och nya utmaningar förutsätter kontinuerligt lärande och upprätthållande av yrkesskickligheten bland de anställda. Utbildning är bara ett sätt att öka kompetensen. Kompetensen kan ökas också till exempel genom mentorskap, arbetsrotation, teamarbete och självstudier.

Att de anställda delar med sig av sina kunskaper är ett bra sätt att öka kompetensen och sprida god praxis inom enheten. Kompetensen kan också delas över enhetsgränserna.

FRÅGOR SOM STÖD FÖR LEDNINGEN AV KOMPETENSEN

- Hur kommer yrkesmässigheten till uttryck i din enhet?
- Har kompetensen tagits i beaktande när man bildat teamen?
- Hur har pedagogiska forum eller planeringstiden säkerställts?
- Tas fysisk aktivitet och barnens välbefinnande upp på utvecklingssamtalen?
- Känner du och de anställda till innehållet i rekommendationerna för fysisk aktivitet?
- Hur har smågrupperna av barn bildats?
- Har de anställda tillräckliga kunskaper i hur man iakttar barnens fysiska aktivitet?
- Hurdan praxis tillämpar er enhet för iakttagandet av barnens fysiska aktivitet?
- På vilket sätt uppfattar småbarnspedagogerna sin roll som dem som får barnen att röra på sig?
- Hur kan småbarnspedagogerna öka den fysiska aktiviteten bland barnen till vardags?
- Är alla småbarnspedagoger vid enheten personer som skapar möjligheter till vardagsmotion?
- Får alla småbarnspedagoger stöd i främjandet av barns fysiska aktivitet?
- Hur delas kompetensen inom enheten?
- Hur delas den kompetens som utbildningar gett så att alla får del av den?
- Hur fördelas ansvaret i anslutning till fysisk aktivitet bland de anställda?
- Hur kan föreståndaren stöda personalens kompetensutveckling?
- Hur kan föreståndaren upprätthålla de anställdas intresse för att utveckla verksamheten och öka den fysiska aktiviteten?
- Hur upprätthålls det yrkesmässiga greppet om arbetet i din enhet?

Verkttygslåda

- Cirkel för utveckling (3.1)
- Blankett för utvecklingssamtal (3.2)
- Årsklocka för det pedagogiska ledarskapet (3.3)
- Inför teammötet (3.4)
- Framgångspromenad (3.5)
- Kompetenskartläggning (3.6)

EGNA VERKTYG OCH ANTECKNINGAR

Verkttygslåda för småbarnspedagoger

- Hur kan man stöda en rörlig vardag och hitta de barn som inte rör sig tillräckligt? Verkttyg för att förstå betydelsen av motion.
- Hur lyckas man med att omsätta rekommendationerna för fysisk aktivitet i praktiken?

3.1 CIRKEL FÖR UTVECKLING

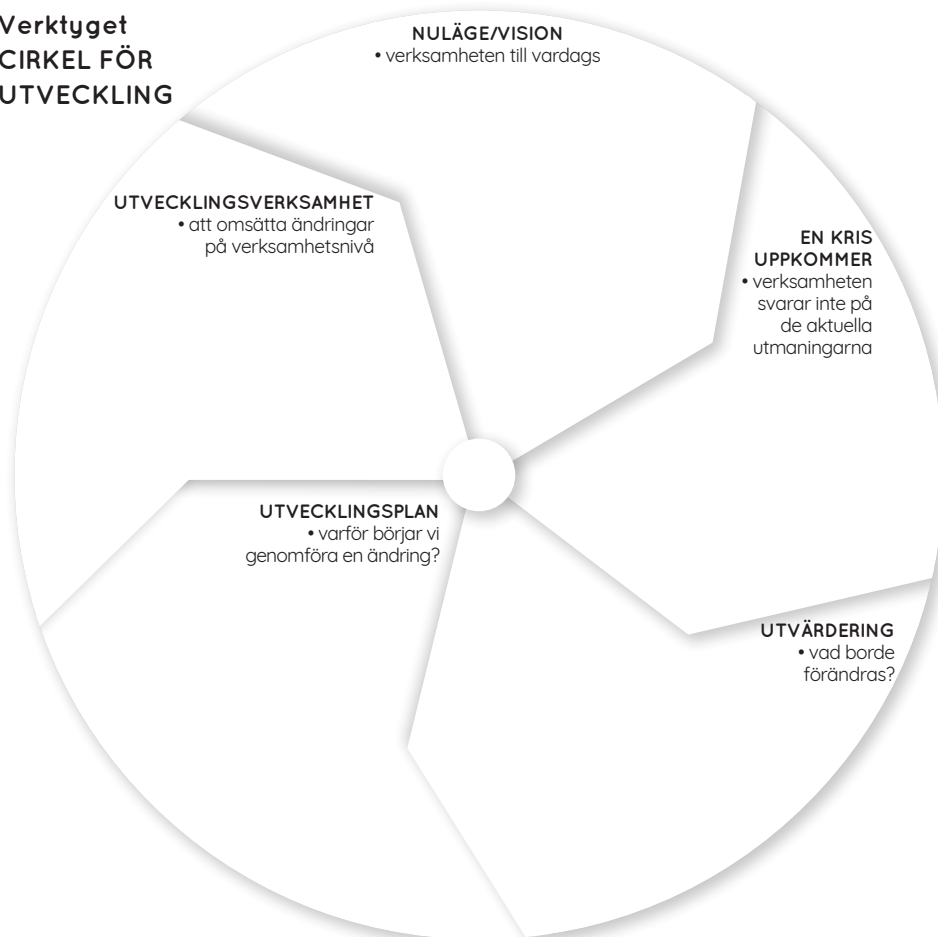
Huvuddragen i utvecklingsarbetet presenteras förenklat med en cirkel för utveckling. Behovet av utveckling kommer fram när vi märker att verksamheten i vardagen inte längre motsvarar de krav som ställts på den. Nya forskningsrön och kulturella förändringar ställer verksamheten inför nya utmaningar. Gammal praxis som vuxit fram i organisationen under flera årtionden ger inte längre önskat resultat. Verksamheten "krisar till sig" och vi upptäcker motstridigheter i förhållande till förväntningarna.

Vi måste stanna upp och fundera på vilka faktorer det är som skapar friktion i verksamheten. Utvärderingen kan vara gemensam för hela arbetsplatsen, men för det mesta ger olika metoder för utvärdering en bra "spegel" att titta i. När man genom utvärdering fastställt de viktigaste punkterna som bör utvecklas, kan en plan upprättas för utvecklingsarbetet. En vision ställs upp för det nya "nuläget" som ska eftersträvas. Det är också viktigt att fastställa etappmål och planera tillräckligt små steg för utvecklingen. Allt kan inte förändras på en gång. Snabba fördelar som uppnåtts med små steg ger också inspiration att fortsätta. Vid planeringen av utvecklingsarbetet är det viktigt att utse vem som gör vad och att besluta om tidsplanen och utvärderingsmetoderna. Utvärderingen bör vara kontinuerlig. På det sättet kan man vid behov justera riktningen mot den önskade målbilden.

När utvecklingsarbetet resulterat i att visionen börjar forma vardagen, startar cirkeln för utveckling på nytt. Utvecklingsverksamheten förutsätter åtgärder för att den ska bli en integrerad del av vardagen. Om inga satsningar görs för att befästa utvecklingen finns det risk för att nyttan med åtgärderna torkar in: det kan hända att det nya tillvägagångssättet står i konflikt med den gamla kulturen. En sådan konflikt måste tas upp till behandling. Med hjälp av ett framåtblickande grepp om arbetet bör man sträva efter att kontinuerligt förbättra kvaliteten på verksamheten. Cirkeln för utveckling ska alltså ses som en spirallikt återkommande utvecklingsverksamhet som grundar sig på utvärdering.

Verktyget CIRKEL FÖR UTVECKLING

Nuläge/Vision: "Kris", dvs. en obalans mellan nuläget och visionen:

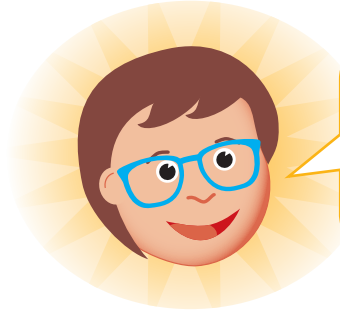
Hur ska utvärdering göras? Vem och när? Preciserade föremål för utvecklandet:

Utvecklingsplan (ansvariga, verksamhetsplan, strategi, utvärdering):

Beskrivning av det praktiska utvecklingsarbetet (kom även ihåg de små stegen och förankringen av utvecklingsverksamheten):

Ny utvärderingen av hur vardagen fungerar (en ny cirkel startar):

3.2 BLANKETT FÖR UTVECKLINGSSAMTAL

Hej, nu skulle det igen vara dags för en kort promenad och småprat (1/2–1 h). Fyll i och lämna tillbaka den här blanketten till mig. Hälsan.

UTVÄRDERING AV DEN GÅNGNA PERIODEN: HUR TYCKER DU ARBETET HAR GÅTT?

- Hur har barns delaktighet och stöd för lek märkts i ditt arbete och styrt arbetet?

- Vad har du lyckats bra/bäst med under det senaste året? Varför?

- Vilka arbetsuppgifter upplever du som svåra?

- Utvärdera hur ditt team fungerar och din egen andel i det.

- Vilka mål hade du ställt upp för dig själv för föregående år?

>> Hur har du uppnått dem?

ATT UTVECKLAS SOM ARBETSTAGARE: HUR VILL DU UTVECKLAS?

- Hur ser du till din egen yrkesmässiga utveckling?

- Hur kan arbetsteamet och arbetskamraterna stöda dig i utvecklingen?

- Påverkar ditt privatliv ditt arbetsliv, och på vilket sätt i så fall?

- Vad förväntar du dig av din chef? Vad tror du att chefen förväntar sig av dig?

ÖNSKEMÅL OCH MÅL FÖR DEN KOMMANDE PERIODEN

- Vilka önskemål har du beträffande ditt eget arbete?

- Hur ser du din egen yrkesmässiga utveckling under kommande år?

- Hurdant stöd hoppas du på för att uppnå dina egna mål?

- Vilken ny kunskap, färdighet och beredskap vill du få?

AVTAL OCH BESLUT

- Hur upplever du ditt engagemang i de tillvägagångssätt som vi kommit överens om inom enheten?

- Bär du omsorg om ditt eget och arbetsgemenskapens välbefinnande? Hur?

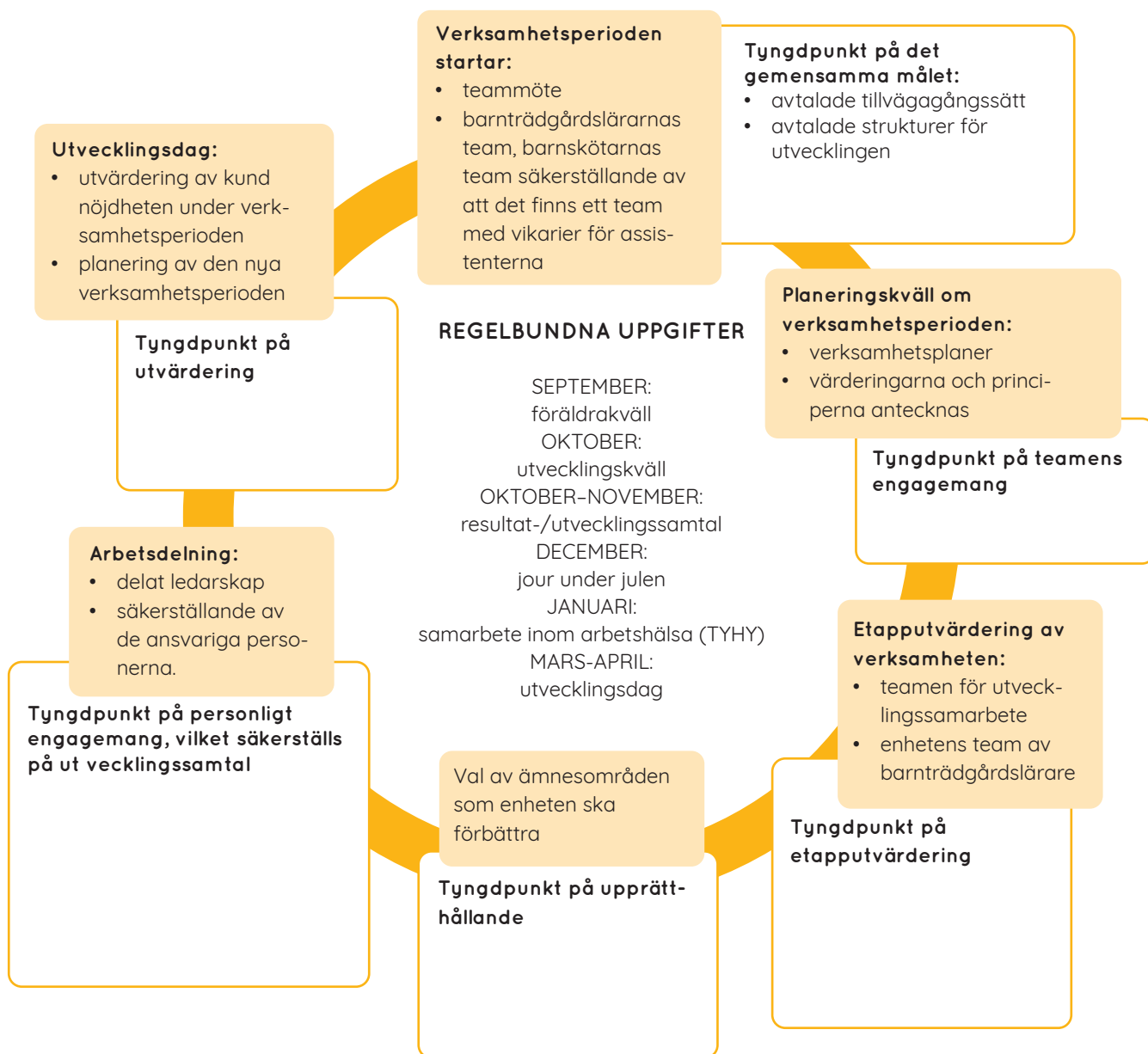
[illegible]

Arbetstagarens underskrift

Småbarnspedagogiken
i rörelse

3.3 ÅRSKLOCKA FÖR DET PEDAGOGISKA LEDARSKAPET

Årsklockan kan anpassas till strukturen i kommunens, stadens eller enhetens årsklocka. Årsklockan gör det också möjligt att länka samman olika verktyg som stöd för ledarskapet.

3.4 INFÖR TEAMMÖTET

lakttagelser i förväg av barnen i den egna gruppen och kartläggning av utgångsläget i gruppen.

Fundera i förväg på följande ämnen:

Hurdan är vår miljö med hänsyn till fysisk aktivitet (hur barnen rör på sig på egen hand, motion inomhus och utomhus, motionsredskap, användningen av lokalerna, motionsplatser i närheten)?

- På vilket sätt drar vi inom vår egen grupp fördel av omgivningen?
- Vad kunde vi ytterligare göra på något annat sätt?

Fysisk aktivitet som ett läromedel – konkreta tillvägagångssätt och idéer

Hur kommer barnets delaktighet till uttryck i vår grupp?

Hur beaktar vi passiva barn?

Hur syns fysisk aktivitet i gruppens dags-/veckoprogram?

- diskussioner med föräldrarna

3.5 FRAMGÅNGSPROMENAD – diskussion under promenad

Vad är du nöjd med på arbetet? Vad får dig på bra humör?

Vad ger dig energi?

Vad tär på din energi?

Vad ger inspiration för arbetet och engagerar dig i det?

Vad tycker du är mest intressant med arbetet?

Vilka är de största utmaningarna i arbetet?

Vad är det svåraste?

Upplever du att du kan påverka ditt eget arbete?

Vilka faktorer leder till framgång i arbetet?

Hur sörjer du för ditt välbefinnande och dina egna resurser?

Hur skulle du vilja utveckla eller förändra ditt arbete?

Vad anser du om din chefs sätt att leda?

Hur borde chefen förbättra sitt sätt att leda?

3.6 KOMPETENSKARTLÄGGNING

CHECKLISTA FÖR ANSTÄLLDA INOM SMÅBARNSPEDAGOGIKEN

- Tar fasta på barnets individuella fysiska, psykiska och sociala utveckling och stöder barnets utveckling med hjälp av verksamheten.
- Sörjer för barnets välbefinnande och säkerhet. Stöder barnets utveckling i situationer av basvård.
- Planerar tillsammans med andra en säker miljö för barnet. Tillämpar kunskaper och färdigheter som upprätthåller barnets hälsa och säkerhet.
- Ordnar verksamhetsmiljön så att den uppmuntrar barnet till fysisk aktivitet. Följer årsplanen för fysisk aktivitet inom småbarnspedagogiken.
- Beaktar hälsa som ett innehållsområde i förskoleundervisningen.
- Beaktar fysisk och motorisk utveckling som innehållsområden i förskoleundervisningen.
- Stöder genom sitt agerande barnets övergripande motoriska utveckling. Väljer lämpliga motionsformer för barnet.
- Känner till delområdena av barnets uppväxt och utveckling och stöder barnet med hjälp av verksamheten. Införskaffar behövlig information om stöd för barnets uppväxt och utveckling.
- Ordnar verksamhetsmiljön så att den motiverar till fysisk aktivitet, är tillgänglig och stöder barnets självständiga fysiska aktivitet och särskilda behov.

CHECKLISTA FÖR DEN LOKALA FÖRESTÅNDAREN

- Tar fasta på barnets individuella fysiska, psykiska och sociala utveckling och främjar uppkomsten av en verksamhet som stöder barnets utveckling.
- Är införstådd med vilken betydelse uppväxtmiljön och människorelationer har för barnets uppväxt och utveckling och beaktar dessa i verksamheten och i ledningen av den.
- Stärker uppkomsten av en allsidig och rik lek- och lärmiljö.
- Planerar tillsammans med de andra en säker miljö för barnet och ser till att en sådan också genomförs.

Utvecklingspsykologisk teori				
BARNET SOM INDIVID BEAKTAS I VERKSAMHETEN (ålder, utveckling, karaktärsdrag)	Min kompetens behöver stärkas avsevärt	Min kompetens behöver stärkas något	Min kompetens är stark	Min kompetens är mycket stark
	Jag är medveten om att barnen är individuella personligheter med varierande utvecklingsnivå.	Jag kräver olika saker av barn i olika ålder.	Jag känner till teorier om barns utveckling och försöker tillämpa dem i mitt arbete.	Jag kan uppskatta i vilket utvecklingskede olika barn är och hurdana utmaningar kan ställas upp för dem vid planeringen och genomförandet av verksamheten.

Fysisk aktivitet är karakteristisk för barn				
KÄNNEDOM OM OCH STÖD FÖR BARNETS MOTORISKA UTVECKLING (fin- och grovmotorik, inomhus- och utomhusmotion, handledd fysisk aktivitet och fri fysisk aktivitet)	Min kompetens behöver stärkas avsevärt	Min kompetens behöver stärkas något	Min kompetens är stark	Min kompetens är mycket stark
	Jag har märkt att barn lär sig att röra på sig i varierande ålder. Jag begränsar barnens fysiska aktivitet så att det inte ska hända någon skada.	Jag har teoretisk kunskap om barnets motoriska utveckling. Om ett barn har problem med utvecklingen tar jag upp det med föräldrarna.	Jag planerar verksamheten så att både fin- och grovmotoriken tas i beaktande. Barn i olika utvecklingsstadier har olika svårigheter med de fysiska aktiviteterna. Handledd verksamhet även utomhus.	Jag deltar gärna på olika motionsevenemang med min egen barngrupp. Jag planerar både längre motionspauser och dagliga motionsstunder. Tillsammans med barnen bygger vi olika slags äventyrs-/klätterbanor. Jag låter barnen pröva på olika slags lämpliga motionsformer i enlighet med planen för småbarnspedagogiken.

Barnets säkerhet är av största vikt				
OMSORG OM BARNETS SÄKERHET (miljö, mänskliga relationer)	Min kompetens behöver stärkas avsevärt	Min kompetens behöver stärkas något	Min kompetens är stark	Min kompetens är mycket stark
	Jag har kontrollerat vilka eventuella riskfyllda platser det finns i mitt hem. Barnen bär reflexvästar när vi rör oss i trafiken.	Jag visar barnen hur man ska röra sig i trafiken. Jag föregår själv med gott exempel. Jag ingriper i konflikter mellan barnen.	Jag har tillgång till olika böcker om säkerhet. Vi går igenom dem med barnen då och då. Med större barn kan man diskutera säkerhetsfrågor även i större utsträckning. Jag diskuterar säkerheten även med föräldrarna.	Förutom att se till barnens säkerhet i vardagen vet jag hur jag ska göra om jag misstänker att ett barn utsätts för våld hemma. Innan vi går på utflykt funderar jag på eventuella farliga platser och planerar hur olyckor kan förebyggas. Samarbetet med föräldrarna och det ömsesidiga förtroendet måste vara i skick.

4
Pedagogisk
ledning

Det förutsätts ledarskap för att programmet för främjande av fysisk aktivitet och välbefinnande inom småbarnspedagogiken ska kunna omsättas i praktiken. Den pedagogiska ledningen kan ses som den bärande kraften i processen. Den pedagogiska ledning som behövs för att reformera fostringstänkandet byggs upp i flera skikt inom ramen för värdegrunden, kontexten, organisationskulturen, ledningskompetensen och substanshanteringen. Det är bra att gemensamt fundera på och regelbundet se över enhetens värderingar och verksamhetsidé. Det är också bra att diskutera värderingarna med föräldrarna.

Nya forskningsrön och föränderliga utmaningar förändrar småbarnspedagogiken och målen för den. Det innebär att även verksamheten måste ses över. Nuförtiden ses den pedagogiska ledningen som ett delat ledarskap som involverar hela personalen.

Redskap och leksaker – uppmuntra till att pröva

När det gäller redskap kan anskaffningarna koncentreras enligt olika delområden av lärandet. Vissa år skaffar man motionsredskap, andra år satsar man på musik. På det här sättet får man ett delområde i taget i skick och det finns fler redskap att tillgå än om man varje år köper någonting smått.

Organiserad fysisk aktivitet – lyckan att få uppleva framgång

Förutom vardagsmotionen är det också viktigt med handledda aktiviteter. Vid sådana kan man fästa uppmärksamheten vid att utveckla och stödja de grundläggande motoriska färdigheterna. Om ert daghem inte har tillgång till en egen gymnastiksal, förhandla med närskolor eller andra organisationer om att få använda deras lokaler.

FRÅGOR SOM STÖD FÖR DEN PEDAGOGISKA LEDNINGEN:

- Har ni behandlat enhetens värden och arbetssätt tillsammans med personalen?
- Hur märks nya forskningsrön om barns fysiska aktivitet i enhetens värden och arbetssätt?
- Hur verkställs det delade ledarskapet i din enhet?
- Har en arbetsgrupp för främjandet av barns fysiska aktivitet och välbefinnande tillsatts i din enhet?
- På vilket sätt stöder mötespraxisen den pedagogiska verksamheten?
- Har du prövat på delaktiggörande och aktiva möten?
- Tas fysisk aktivitet upp på team- och veckomötena?
- Hur kan de olika innehållsområdena i planen för småbarnspedagogiken verkställas med hjälp av fysisk aktivitet?

[illegible]

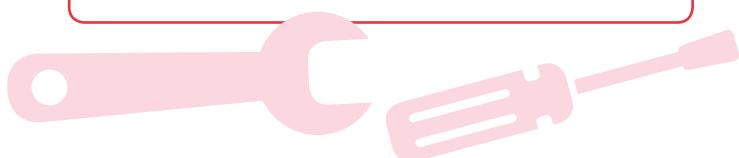
Verkttygslåda

- Chefskap (4.1)
- Ledningsverkttyg för att göra verksamheten mer motionsvänlig (4.2)
- Verkttyg för planering och utvärdering (SUUNTA) (4.3)
- Styrning av innehållet i pedagogiska forum, t.ex. utveckling av lek (4.4)

EGNA VERKTYG OCH ANTECKNINGAR

Verkttygslåda för småbarns- pedagoger

- Barnets individuella plan för småbarns-pedagogiken och delaktighet i den dagliga verksamheten
- Aspekterna på barnintervjublanketten integreras i planeringen
- Verkttyg för barns delaktighet

4.1 CHEFSKAP

- Identifiera och reflektera över egna känslor: hur påverkar de arbetsgemenskapen?
- En undersökande attityd till det egna chefskapet och det egna chefskapets effekter för en fungerande arbetsplats.

Hur arbetsgemenskapen fungerar som en helhet

- Granska i realtid: den dagliga verksamheten på olika nivåer.
- Stanna upp: reservera tid för utvärdering och analys, fortlöpande lägeskartläggning av strukturerna.
- Följ vilket utvecklingsskede arbetsenheten befinner sig i.
- Grip chanser: ett budskap från en person → behov av åtgärder?
Exempel vid mottagen kritik: "Jag har fått respons av det här slaget. Är ni alla av samma åsikt?" På det sättet visar föreståndaren att han eller hon tar responsen på allvar och vill att den ska vara transparent. På samma sätt undviker föreståndaren att responsen används manipulativt t.ex. för maktsträvan.
- Klargör de egna och arbetsenhetens mål.
- Säkerställ strukturerna, coachning = att ta i bruk styrkor och engagera sig i självledningen.
- Var lyhörd för vad personalen diskuterar sinsemellan.

Växelverkan mellan de anställda

SOCIOGRAM ÖVER ARBETSGEMENSKAPEN

- Ett schema över hur teamen fungerar och stämningen på arbetsplatsen, antecknat på papper eller tillsvidare bara i huvudet.
- Vilka situationer i arbetsenheten fungerar och vilka inte, kartläggning av kompetensen.

FÖRÄNDRING AV VERKSAMHETSKULTUREN

- Kartläggning av arbetssätten hos utmanande arbetstagare; fastställande av arbets-/ansvarsområden utifrån styrkorna (positiv coachning och att engagera arbetstagarna i basarbetet).
 - Att "rensa bort" oönskade vanor bland de anställda. Klara spelregler på arbetsplatsen.
 - Positiv verksamhet/att ge ansvar, för arbetsgemenskapens bästa.
 - Målet är att varje arbetstagare ska känna uppskattning, uppleva samhörighet och förbinda sig till det allmänna bästa.
- Introducera något bra eller så ett frö till något gott.

4.2 LEDNINGSVERKTYG FÖR ATT GÖRA VERKSAMHETEN MER MOTIONSVÄNLIG

UTBILDNING

- Årsplanen för fysisk aktivitet presenteras
- Samma utbildning som för personalen
- Utbildning i beslutsamhet
- Betydelsen av fysisk aktivitet
 - motionens effekter, åldersgrupper
 - varför ska jag röra på mig?
 - arbetshälsa

Stöd för enhetens motionskoordinator.

HINDER

- Vuxnas attityder
- Planlöshet
- Handledad verksamhet betraktas som sittande
- Regler -> "säkerhet"
- Föräldrarnas attityder
- Högre nivåer i administrationen
- Ekonomin
- Begränsad rörlighet hos de anställda

MEDVETENHET

- Diskussion om värderingar
- Uppdaterad kunskap: forskningsresultat tas i bruk
- Partnerskap inom fostran
- Lär miljön
- Attityder
 - Hur kan man förändra attityderna, eller kan man?
 - Egna attityder, exempel Prata -> kom överens -> verkställ

Motionskoordinatorernas möten

REFLEXIONER

- Nya insikter
- Övergripande välbefinnande
 - Maten och kvaliteten på den
 - Vila
 - Tid framför rutan
 - Fysisk aktivitet på eget initiativ
- Motionskoordinatorer/-ansvariga
- Motionsplaner
- Årsklocka
- Diskussion om värderingar

NÄTVERKANDE

- Rådgivningsbyrå
- Rådgivningsbyrå
- Föräldrar
- Idrottsverket
- Den regionala motions- och idrottsorganisationen
- Idrottsföreningar
- Område, skolor

Motionsknapp
Motionskoordinatorer

4.3 VERKTYG FÖR PLANERING OCH UTVÄRDERING

Behov

Bristen på motion och fysisk aktivitet medför betydande och växande problem för det finländska samhället. Inom småbarnspedagogiken sitter eller står barnen stilla 60 procent av tiden. Det finns således ett stort behov av att öka motionen och den fysiska aktiviteten och minska stillasittandet.

Mål

Barnens fysiska aktivitet och därigenom deras övergripande välbefinnande ökar inom småbarnspedagogiken.

Mål 1

Att förändra verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken så att den blir mer motionsvänlig.

Delmål 1

Medvetet ledarskap, ledning

Delmål 2

Personalens medvetenhet och aktiva handlingar/genomförandet av verksamheten.

Delmål 3

Barnen och föräldrarna – delaktighet och aktörskap

Medel och sätt

Utbildning, ökad medvetenhet, uppmuntran att nätverka, verktyg för ledningen. Personalledning och stöd för personalen. Samarbete med föräldrarna.

Medel och sätt

Utbildning, ökad medvetenhet, uppmuntran att nätverka och verktyg som stöder förändring. Ökning av barnens delaktighet och aktörskap. Samarbete med föräldrarna.

Medel och sätt

Barnens delaktighet och aktörskap när den gemensamma kulturen skapas. Föräldrarnas medvetenhet ökar. Delaktighet och aktörskap stöder uppkomsten av en motionsvänlig verksamhetskultur.

Process

Kompetensen hos enhetens chef: ledning av den grundläggande uppgiften, pedagogisk ledning och kompetensledning. Vid behov utbildning t.ex. i rekommendationerna för fysisk aktivitet.

Process

Personalens kompetens: planering och genomförande, pedagogisk och interaktiv kompetens. Utbildning: enligt det som avtalats på utvecklingssamtal och som tillgodoser de krav som verksamheten ställer.

Process

Barns och föräldrars erfarenhet och kunskap om delaktighet och aktörskap. Kommunikation med föräldrarna.

Uppgifter

Ledning av den grundläggande uppgiften. Chefen känner till rekommendationerna för fysisk aktivitet. Säkerställande av kompetensen, utvärdering och utveckling av verksamheten tillsammans med personalen. Utbildning och samarbete i nätverk.

Uppgifter

Planering, genomförande och utvärdering av den grundläggande uppgiften. Utveckling av verksamheten så att den motsvarar barnens behov. Upprätthållande av kompetensen och kompetensutveckling. Utbildning och samarbete i nätverk.

Uppgifter

Samtal om planen för småbarnspedagogiken. Innehåll och programnummer på föräldrakvällar. Intervjuer som görs av barn, barns sagoberättelser, dokumentation osv.

Mål 2

Att gå in för en rörlig och hälsofrämjande livsstil.

Delmål 1

Planering och genomförande av en rörlig och hälsofrämjande verksamhet.

Delmål 2

Barnens fysiska aktivitet ökar inom småbarnspedagogiken.

Medel och sätt

Planer för småbarnspedagogiken: enhet, grupp och barn.
Bedömning och planering av verksamhetsmiljön.
Fysisk aktivitet en del av dagen.
Kan man promenera till vårdplatsen?

Medel och sätt

Verksamhet med låg aktivitet, t.ex. mindre sittande och fysisk aktivitet blir en del av dagen.

Process

Bedömning av nuläget hos planerna och verksamhetsmiljön, iakttagelser av barns verksamhet. Planering, genomförande och utvärdering.

Process

Bedömning av nuläget, iakttagelser av barns verksamhet.
Planering, genomförande och utvärdering.

Uppgifter

Utarbetande och utvärdering av en plan för småbarnspedagogiken.
Utvärdering och planering av verksamhetsmiljön. Utvärdering, planering, genomförande och utveckling av verksamheten.

Uppgifter

Utvärdering, iakttagelser, planering och genomförande av verksamheten.

4.4 STYRNING AV INNEHÅLLET I PEDAGOGISKA FORUM

Utveckling av en lek som exempel

Underlag för diskussion och styrning av innehållet i pedagogiska forum.

UTVECKLINGSSAMARBETE I: LÄRMILJÖ OCH PEDAGOGIK

- Vad är lek?
- Hurdan lärmiljö bidrar till en långvarig lek?
- Vad är en pedagogisk lek?
- Vad har den vuxna för roll i leken?
- Vad göra om barnet inte lär sig leka?
- Hur ska leken styras och iakttas?
- Hur kan man utnyttja olika rum och redskap (leksaker, naturmaterial, naturen, trädgården, skogen)?

UTVECKLINGSSAMARBETE II: DAGHEMMETS STRUKTURER

- Rutiner
- Dagsrytmen
- Rum och platser som möjliggör eller förhindrar lek, både inomhus och utomhus
- Attityder
- Den vuxnas roll
- Styrning av leken, iakttagelser
- Leksaker (ett lager av basleksaker)

UTVECKLINGSSAMARBETE III: VÄLBEFINNANDE

- Barnets delaktighet
- Barnets egen uppfattning av leken; var den rolig (hur kan det mätas?), får alla barn vara med?
- Mobbning under leken

UTVECKLINGSSAMARBETE I

- Minimimål för differentieringen/smågruppsverksamheten.
- Vår gemensamma syn på differentieringen.
- Grunderna för hur smågrupperna ska bildas.
- Praktiskt genomförande med beaktande av stadens riktlinjer.

UTVECKLINGSSAMARBETE II

- Det skapas strukturer som stöder differentiering och smågruppsverksamhet.
- Hur kan man göra ändringar i agsordningen?
- Hur delar man gruppernas egna och de gemensamma lokalerna på bästa möjliga sätt?
- Att dra fördel av differentieringsmöjligheterna vid övergångssituationer.
- Vistelse utomhus i olika etapper.

UTVECKLINGSSAMARBETE III

- Stödåtgärder för en positiv uppväxt- och lärmiljö.
- Den förebyggande effekten av differentiering och smågruppsverksamhet.
- Hur stöder differentiering interaktiva relationer och uppkomsten av sådana?
- Hur kan man kartlägga kompisrelationer? Exempel: sociogram.
- Hur ska vi förebygga mobbning?

[illegible]

A man with a beard, wearing a white beanie and a bright red winter jacket, is holding a young child. The child is wearing a blue and green camouflage-patterned snow suit, a blue knit hat with a pom-pom, and black gloves. They are standing in a snowy outdoor area with blurred structures in the background.

5
Samarbete
med familjer
och andra
aktörer

Partnerskap inom fostran omfattar förutom barnens vårdnadshavare även samarbete med andra personer och organisationer som stöder barnens uppväxt och utveckling. Det är bra att diskutera barns fysiska aktivitet med vårdnadshavarna till exempel på samtalen om planen för småbarnspedagogik och på föräldravräddningar.

Föräldravräddningarna kan arrangeras med olika teman kring fysisk aktivitet och välbefinnande. På det sättet når information om nyttan med fysisk aktivitet så många som möjligt. På föräldravräddningar kan till exempel anställda från rådgivningsbyrån medverka som experter. På daghemmets gemensamma evenemang kan man också ha nytta av föräldrarnas kunskaper. Om daghemmet har en föräldraförening är det bra att ta med föreningen i diskussionen om hur man bäst främjar barns fysiska aktivitet och välbefinnande. Samarbetet med kommunens idrottstjänster kan handla om att kartlägga vilka motionsplatser i närheten daghemmen kan använda samt att utarbeta gemensamma sätt att främja barns fysiska aktivitet. Samarbetet mellan enheterna inom småbarnspedagogiken och med närskolan för att främja den fysiska aktiviteten bidrar också till att höja barnens välbefinnande.

Lyssna – ge tillfälle att påverka

På samma sätt som man i grunderna för planen för småbarnspedagogik fäster uppmärksamhet vid barnens och vårdnadshavarnas delaktighet, ska chefen uppmärksamma personalens delaktighet. Var lyhörd för de anställdas idéer och fundera på hur de kan genomföras.

Positiv respons uppmuntrar personalen att utveckla pedagogiken. Gemensamma utvecklingssträvanden ökar sammanhållningen och förbättrar arbetsmiljön.

Barnens bästa angår alla – samarbete på alla nivåer

Chefen ska sträva efter att stärka den sociala gemenskapen och nätverksarbetet i regionen. Det är bra att skriva in regelbundna möten och evenemang i årsklockan. Grunderna för planen för småbarnspedagogik styr utarbetandet av lokala planer och processerna i anslutning till överföring av information. Den egna kommunens sätt att samarbeta med olika aktörer bör klargöras på pedagogiska möten med personalen och skrivas in i introduktionsmaterialet.

PÅ VILKET SÄTT BÄDDAR DAGHEMMET FÖR NÄTVERKANDE MELLAN FÖRÄLDRARNA?

FRÅGOR SOM STÖD FÖR SAMARBETET:

- Hur involveras vårdnadshavarna i utarbetandet av enhetens verksamhetsplan eller plan för småbarnspedagogiken?
- Hur och i vilka situationer tar småbarnspedagogerna upp barnens fysiska aktivitet med vårdnadshavarna?
- Med vem samarbetar man för att öka den fysiska aktiviteten?
- På vilket sätt samarbetar man med de olika aktörerna?
- Hur kan föräldraföreningen främja barnens fysiska aktivitet?
- Hur kan arbetet med planen för småbarnspedagogiken göras synligt för föräldrarna?
- Har frågor med anknytning till barns fysiska aktivitet kartlagts med hjälp av en kundnöjdhetssenkät?
- Hur handläggs kundrespons?
- Tas respons från kunderna i beaktande i enhetens verksamhet?

Verktyslåda

- Småbarnsfostran bäddar för barnets fysiska aktivitet (5.1)
- Barnaspekten i småbarnspedagogiken (5.2)
- Modell för samarbete mellan läroanstalter och småbarnspedagogiken (Lahtis) (5.3)

NYTTIGA LÄNKAR

- Smarta familjen (delvis på svenska) neuvokasperhe.fi
- Material om Hyve-modellen

EGNA VERKTYG OCH ANTECKNINGAR

Verktyslåda för småbarns- pedagoger

- Barnens och familjernas deltagande i verksamheten
- Funktionella idéer för föräldravällar
- Verktys för att bygga upp en aktiv vardag för familjerna.

5.1 SMÅBARNSFOSTRAN BÄDDAR FÖR BARNETS FYSISKA AKTIVITET

Vikten av föräldrakvällar/familjeevenemang

- Att ge och få information: gruppens/enhetens verksamhet, ett tema eller en expertföreläsning.
- Stöd för föräldraskapet – viktigt med kamratstöd!
- Partnerskapet inom fostran stärks.
- Att delaktiggöra familjerna – gemensamt ansvar för att barnen rör sig tillräckligt.

Stärkt social gemenskap: föräldrarna lär känna varandra och personalen.

- Trevlig samvaro med det egna barnet.

IDÉER FÖR EN AKTIV FÖRÄLDRAKVÄLL

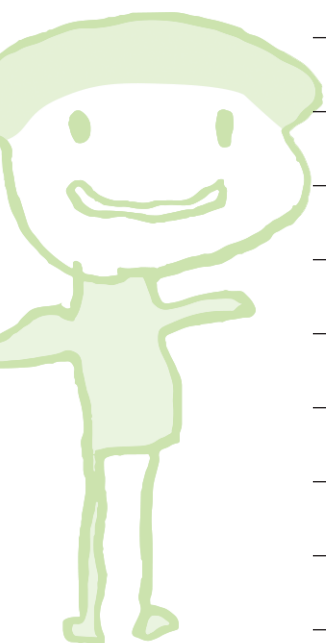
- Inledning till exempel om rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren eller om barns grovmotoriska utveckling. Efter inledningen hålls bikupediskussioner där föräldrarna t.ex. berättar om hur barnen brukar röra på sig och hur man motionerar tillsammans med barnen. Kvällen avslutas med att familjerna får motionspass som ska fyllas i t.ex. under den följande veckan.
- De anställda visar bilder/videor på gruppens dagliga fysiska aktivitet. Diskussion utifrån videon.
- Föräldrarna får göra samma saker som barnen: spela bordsspel, bygga, använda gymnastikredskap, måla, snickra, pyssla osv. På det sättet får även mångkulturella familjer stifta bekantskap med den finländska dagvården.
- Föräldrarna handleds i en fysisk aktivitet eller pausgymnastik.

TIPS FÖR HUR DELTAGARNA KAN BEKANTA SIG MED VARANDRA

- Namn och rörelse.
- Ett garnnystan kastas från person till person. Var och en säger sitt namn. Därefter nystas det upp andra vägen.
- Rita upp eller forma Finlands gränser med ett rep: deltagarna går till den ort där de föddes, började skolan osv.
- Föräldrarna berättar hur de valde sitt barns namn.
- Föräldrarna ritar sin egen bild på ett papper som hålls över huvudet.
- Barnet har ritat en bild av sig och en förälder presenterar sitt barn med hjälp av den.
- Föräldern berättar hur de utövar fysiska aktiviteter tillsammans med barnet.

- Aktiv jul-/vårfest (t.ex. tomtestig, julverkstad, temaäventyr, olympiska spel, motionskontroller)
- Gårdsäventyr
- Familjemotion, t.ex. skridskoåkning, geocaching eller gårdsorientering
- Torg för begagnade sportredskap
- Talkon
- Spel- eller välbefinnandekväll för föräldrar
- Traditionella lekar tillsammans
- Gårdsträffar
- Morsdags-/farsdagsevenemang, t.ex. äventyrs-/klätterbana, bildorientering, fotbollsmatch eller morgongympa för mammor
- Gruppens sånger, ramsor och lekar tillsammans
- Handledd familjemotionskväll och knytkalas
- Gemensam utflykt med matsäck

- Samarbete med regionala aktörer (t.ex. idrottsföreningar, tennishall, rådgivningsbyrå)
- Idé till ett pilotdaghem: frågor för en tematisk föräldravård.

[illegible]

5.2 BARNASPEKTEN I SMÅBARNSPEDAGOGIKEN

Vårdnadshavarna intervjuar sina barn hemma och lämnar in intervjun till daghemmet senast _____.

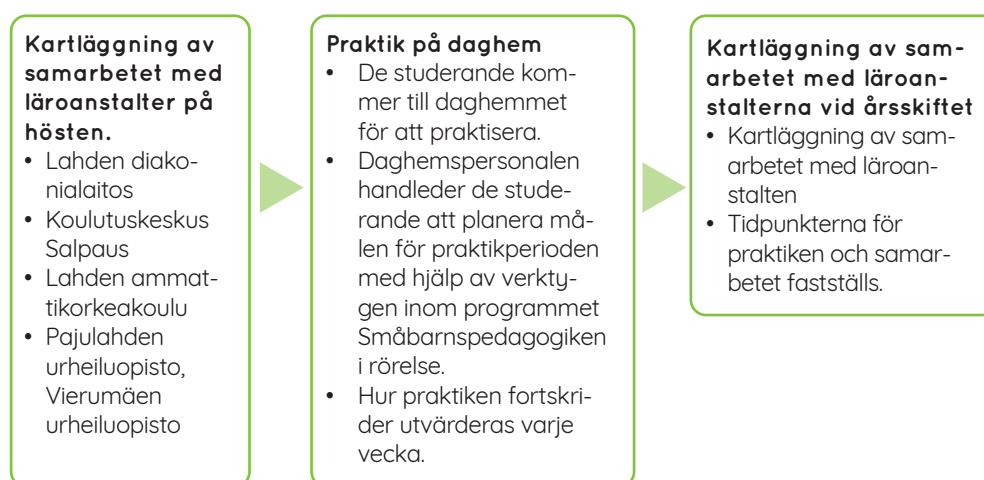
Barnets namn och ålder (för att vi ska kunna foga intervjun till barnets plan för småbarnspedagogiken och ta upp olika frågor på värderingssamtalet):

Vi svarar anonyma och anger bara barnets ålder: _____

SMÅBARNSFOSTRAN BÄDDAR FÖR BARNETS FYSISKA AKTIVITET	Färglägg det ansikte du väljer
Hur trivs du på daghemmet/i lekverksamheten/ hos familjedagvårdaren? Barnets tankar: _____ _____	
Vad tycker du om motionsredskapen på daghemmet/i lekverksamheten/hos familjedagvårdaren? Barnets tankar: _____ _____	
Får man springa på daghemmet/i lekverksamheten/ hos familjedagvårdaren? Barnets tankar: _____ _____	
Är ni ute och rör på er varje dag på daghemmet/i lekverksamheten/hos familjedagvårdaren? Barnets tankar: _____ _____	
Känner du dig trygg på daghemmet/ i lekverksamheten/hos familjedagvårdaren? Barnets tankar: _____ _____	
Vill du att vuxna ska vara med i motionslekarna? Barnets tankar: _____ _____	

5.3 MODELL FÖR SAMARBETE MELLAN LÄRO- ANSTALTERN A OCH SMÅBARNSPEDAGOGIKEN (LAHTIS)

Småbarnspedagogiken i Lahtis stad medverkar i det rikstäckande programmet Småbarnspedagogiken i rörelse och samarbetar med den regionala idrotts- och motionsorganisationen Päijät-Hämeen liikunta ja urheilu. Samarbetet med till exempel dem som ansvarar för undervisning, motion och idrott, biblioteksväsendet och kulturella verksamheter gör lärmiljöerna mångsidigare och stöder målen för småbarnspedagogiken. I den småbarnspedagogiska verksamheten beaktas också de rikstäckande rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren. Vid ordnandet av småbarnspedagogiken ska kommunen samarbeta med dem som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, socialvård, barnskydd, rådgivningsverksamhet och övrig hälsovård samt andra tillhöriga aktörer. Möjligheterna att samarbeta med andra berikar barnens lärmiljöer.

Ansvarsfördelning och överenskommen praxis

- Ansaret för att ta kontakt varierar, vanligtvis är det läroanstalten eller studeranden som tar kontakt. Möten anpassas efter studieprogrammet. Verksamheten utvärderas varje vecka.
- När studerande ska praktisera i daghemmen uppmanar småbarnspedagogerna dem att beakta programmet Småbarnspedagogiken i rörelse och tänka på aktiviteten i olika lärsituationer.
- Barngrupperna kan också besöka läroanstalterna.

Exempel

- Under de tre senaste åren har daghemmet Villa Piipaarin päiväkot i samarbetat med yrkeshögskolans lärare och socionom- och fysioterapeutstuderande.
- En lärare/skötare från daghemmet håller en gymnastiktimme i (den närliggande) skolan för en liten grupp barn. Till grupperna utses 4-5-åriga barn som har nytta av handledd, extra motion.
- De studerande skickar en timplan i förväg till barngruppens lärare. På det sättet får även vårdnadshavarna förhandsinformation om gymnastiktimmarnas innehåll.
- Läraren/skötaren och de studerandes lärare följer timmen.
- Efter timmen har även barngruppens lärare/skötare möjlighet att ge respons.
- Det här har varit ett ypperligt tillfälle för barngruppens lärare/skötare att göra iakttagelser av barnen.

[illegible]

Ledning av den grundläggande uppgiften

En rörligare vardag, Leena Lahtinen, Vanda stad

Utvecklingsvertyg, Leena Lahtinen, Vanda stad

Lägesöversikt i gruppen, teamavtal, Leena Lahtinen, Vanda stad

Teamavtal, Ulla Soukainen, Åbo stad

Åtgärder inom ledarskapet

Pedagogiken i fokus imon ledarskapet, Leena Lahtinen, Vanda stad

Arbetsdelning/delat ledarskap, Leena Lahtinen, Vanda stad

Ansvargruppen samlas, Leena Lahtinen, Vanda stad

Kort för uppföljningen av en aktiv vardag, Olympiakommittén

Planeringsmatris som stöd för verksamheten, Tusby kommun

Modell för verksamhetsplan för ett motionsprojekt, Heli Puhakainen, Villmanstrands stad

Stödstruktur för ökad aktivitet i småbarnspedagogikens vardag,

projektet Leikkien liikkumaan

Kompetensledning

Cirkel för utveckling, Elina Fonsén i verket Engeström, Y. 1995. Kehittävä työn-
tutkimus. Perusteita, tuloksia ja haasteita. Hallinnon kehittämiskeskus.

Helsingfors: Painatuskeskus.

Kotter, J.P. 1996. Muutos vaatii johtajuutta. Helsingfors: Rastor

Blankett för utvecklingssamtal, Leena Lahtinen, Vanda stad

Årsklocka för det pedagogiska ledarskapet, Leena Lahtinen, Vanda stad

Inför teammötet, daghemmet Tanssikallion päiväkot, Hyvinge

Framgångspromenad, daghemmet Päiväkot Löytöretki, Muurame

Kompetenskartläggning, Ulla Soukainen, Åbo stad

Pedagogisk ledning

Chefskap, Leena Lahtinen, Vanda stad

Ledningsvertyg för att göra verksamheten mer motionsvänlig, Kalervo Valli, Åbo

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia
kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tammerfors. Vastapaino.

Suunta-työkalun käyttö suunnittelussa, Vesa Joronen, Tusby

www.soste.fi

Styrning av innehållet i pedagogiska forum, t.ex. utveckling av lek,

Leena Lahtinen, Vanda stad

Samarbete med familjer och andra aktörer

Småbarnsfostran bärddar för barnets fysiska aktivitet, Liisa Aarnikoivu,
dagvårdsenheten

Hippaheikki-Myrskyluoto, Helsingfors stad

Barnaspekten i småbarnspedagogiken, Hyvinge